

**ВІСНИК
МІЖНАРОДНОГО
ДОСЛІДНОГО ЦЕНТРУ**

**“ЛЮДИНА: МОВА, КУЛЬТУРА,
ПІЗНАННЯ”**

Том 11

b) Any opening that he/she uses should relate directly to his/her topic or it will confuse the listeners;

c) An effective introduction to any type of presentation should be brief and to the point.

Conclusion. Roleplays take important place between teaching activities of foreign languages which develop the students' communication skills and techniques and also are a useful tool in increasing learner-talking time. If teaching focuses on using of roleplay, which is one of the innovative means in modern teaching process, it will be powerful tool in helping English language learners improve their language skills. Using of roleplays in teaching of foreign languages are our research field and subject of our teaching interest. We consider they should elaborate, improve and implement in teaching operation. The importance of this article is in models of roleplays, which are described here.

List of used sources

1. Fitou N. Role Games in Teaching ESP The 9th Annual National TESOL Ukraine Convention. "Building Cross-Cultural Understanding through ELT" – Horlivka, Ukraine. – 2004. – С. 91-95.
2. Litovchenko I. Role Plays in Learning the English Language The 9th Annual National TESOL Ukraine Convention. "Building Cross-Cultural Understanding through ELT" – Horlivka, Ukraine. – 2004. – С. 76-79.
3. Rida N. Role Plays in Business English The 10th Annual National TESOL Ukraine Convention. "Communication in the Global Age" – K.: NAU. – 2005. – С. 47-49.

*Л.Г. Коспель, Д.И. Іщенко
м. Київ, Україна*

УДК 371.315 (045)

ВИКОРИСТАННЯ РОЛЬОВИХ ІГОР ДЛЯ КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Підвищення ефективності навчального процесу певною мірою залежить від правильної організації самостійної роботи студентів. Оскільки, самостійна робота студентів є важливою складовою частиною навчального процесу, яка націлена на систематизацію, закріплення та розширення теоретичних знань, практичних вмінь та розв'язок самостійного підходу до пізнавального процесу, оволодіння знаннями. Самостійна робота є складовою частиною пізнавальної діяльності студентів. Пізнавальної діяльності студентів забезпечує високу результативність засвоєння отриманої інформації в ході самостійного опрацювання навчального матеріалу, який виносить на самостійну роботу.

Так Ігнатова Н.М. наводить наступні дані: згідно оцінки сучасних психологів людина засвоює 10 відсотків інформації в процесі читання, 26 відсотків інформації в процесі слухання, 30 відсотків може засвоїти в процесі переглядання і найрезультативнішим є процес самостійного опрацювання матеріалу

він складає 90 відсотків засвоєної інформації від опрацьованої. Для того, щоб знання стали інструментом, студент повинен з ними працювати, тобто шукати та знаходити їх, опрацьовувати та вміло використовувати. Вміння працювати самостійно є найбільш важливим показником надбаних знань та навичок [2, с. 70].

Послання та співвідношення між аудиторною та самостійною роботою визначається нормативними документами. Під час організації навчального процесу важливо визначити мету роботи, етапи роботи (подача матеріалу, практика, контроль), джерела інформації, форми виконання

Андрюшенко Б.Ф. розповідає про положення, які складають основу планування самостійної роботи студентів, а саме: тема модуля, види завдань, мовлення та мовні вміння, форма контролю, джерела інформації, кількість годин [1, с. 12]. Методичне забезпечення самостійної роботи є важливим фактором при формуванні вмінь та навичок знань, які необхідно здобути. У зв'язку з цим у завдання викладача входить забезпечити студентів відповідними методичними та навчальними матеріалами, які містять матеріали для самоконтролю та самокорекції вивченого матеріалу. Необхідно, щоб методичними та навчальними матеріалами були багаторіаневі розраховані на різний рівень знань студентів. На кожному рівні формуються певні навички самостійної роботи студентів.

Ми вважаємо, що окрім методичного забезпечення викладач повинен навчати студентів як необхідно самостійно опрацьовувати матеріал і також забезпечувати мотивацію самостійної роботи студентів. Тому види завдань та форми контролю повинні бути добре продумані та націлені на розв'язок пізнавальної діяльності. Контроль та форми контролю є важливими факторами, що повинні забезпечувати мотивацію пізнавальної діяльності. Контроль повинен бути обов'язковим і провадитись поетапно згідно графіків контролю самостійної роботи. Форми контролю можуть бути різноманітними – це і традиційне написання рефератів, виступ з доповідями на наукових студентських конференціях, анотавання, перефразування, складання перевірочних тестів до тексту на перевірку засвоєння змісту тексту, вжитих у тексті лексичних та граматичних структур, підготовка та проведення презентацій, проведення рольових ігор за мотивами прочитаного художнього твору.

Зупинимося на одній із форм контролю самостійної роботи студентів рольовій грі. Ми бачимо з практики, що гра є сприятливим середовищем для ініціативного говоріння, яке мотивує мовленнєву діяльність. Рольова гра забезпечує ініціативне говоріння, так як студенти опиняються у середовищі, де ситуація стимулює до актуалізації необхідності щось сказати, спитати, довести, чинить поділється із співрозмовником. На відміну від діалогу, який вчить тому, як сказати, рольова чи ділова гра відповидає на питання чому, тобто який мотив говорити і для чого. Таким чином центром уваги співрозмовників стає зміст розмови, що і є підставою стверджувати, що рольова чи ділова гра є середовищем, яке стимулює ініціативне говоріння.

Рольові та ділові ігри а також драматизації наближають студентів до умов реального спілкування, розвивають зацікавленість до іномовного спілкування, роблять більш широким його предметний зміст, даючи можливість виходити за межі контексту своєї діяльності, дозволяють програти ролі людей різних професій і здобути досвід по вирішенню проблемних ситуацій. Це дає можливість для рольових та ділових ігор займати особливе місце в системі методів вивчен-

ня іноземних мов взагалі та оволодіння чи удосконалення уміння іноземного говоріння. З цього приводу Складенко М., Онищенко С., Захарова С. висловлюють думку, що в процесі оволодіння іноземним усьм мовленням рольова гра виступає, перш за все, як мовленнєва діяльність студентів, в ході якої, вони реалізують не тільки вербальні, а й невербальні засоби спілкування такі, як жести, міміку, пози [3; с. 7].

В цьому рольова гра полегшує процес спонтанної мовленнєвої діяльності. Людина за своє життя програв до 100 різних ролей і до виконання кожної готується сама або її готує до цього суспільство. Виходячи із вище сказаного проведення рольових ігор за мотивами прочитаного художнього твору буде цікавим та результативним видом контролю самостійної роботи студентів, у процесі вивчення англійської мови. Адже саме рольова гра є одним з засобів мовного спілкування, який розвиває швидке іноземне мовлення, яка, як форма контролю, проходячи в аудиторії забезпечує та підвищує рівень мотивації. Студенти самостійно опрацювавши мовний матеріал маючи конкретне завдання здобувають можливість реальної, життєвої мовленнєвої діяльності англійською мовою. Проявляючи при цьому свої творчі здібності здобути та удосконалити в процесі пізнавальної діяльності студентів. Показавши при цьому високу результативність засвоєння отриманої інформації в ході самостійної роботи.

Розглянемо кілька прикладів рольових ігор, які ми використовуємо в навчальному процесі вивчення англійської для контролю самостійної роботи студентів факультету архітектури та дизайну. Проведення рольових ігор за мотивами прочитаного художнього твору є досить цікавим та змістовним.

На перше самостійне завдання вноситься завдання прочитати оповідання "Mister Know – All". Копії історії видаються не повністю, а по частинах спочатку до слів *I had a sudden suspicion that something bad was going to happen / Мене охопила підозра, що станеться якесь лихо.*

Студентів ділять на групи по 4 чоловіки, за кількістю головних героїв (оповідач, містер Келада, містер і місіс Ремсей). Колективне завдання полягає у тому, що необхідно придумати продовження історії і розіграти її у ролях.

Є мовленнєва ситуація визначена змістом незакінченої історії, що вносить на самостійне опрацювання, є ролі героїв історії. Отже рольова "гра", як модель колективної поведінки, де кілька осібностей впливають на хід ситуації може бути проведена. Слід заслухати всі групи, яких буде від 3-х до 5-ти, але якщо гра по часу буде більше 15 хвилин можна заслухати дві групи на одному занятті, щоб залишилось достатньо часу на обговорення. Решту груп заслухати на іншому занятті, потім провести круглий стіл обговорення проведення ігор. Критерії оцінювання рольової гри полягають в наступному:

- інформативна компетентність;
- формування іноземних мовленнєвих навичок та вмінь;
- ефективність колективної діяльності;
- повноцінність використання гри і якість зіграних ролей і репертуару;
- реалізація творчого підходу до вирішення поставлених проблем.

На друге самостійне завдання вноситься у аудиторії дочитують історію до слів *I have made mistake – he said/ It's just a good imitation. / Я помилюся – сказав він. Це дуже гарна підробка.*

Завдання полягає у тому, що студентам слід уявити собі, що містер Келада сказав: *I was absolutely right, as always. This thing costs not less than £ 20 000.* І дати відповідь на запитання: "Що сталося б у такому випадку?" Розіграти мовленнєву ситуацію між:

1. оповідачем і містером Келадо
2. містером і місіс Ремсей
3. містером Келадою і містером Ремсей

На третє самостійне завдання вноситься наступне уявити себе одним із героїв і придумати історію життя свого героя з цікавими, оригінальними фактами і розповіді її від імені

а) свого героя; Наприклад: I am Mr. Ramsey...

б) від імені оповідача; Наприклад: He is Mr. Ramsey...

Влюбій рольовій грі можна виділити два пласти інформаційний і драматургічний. Інформаційний пласт стосується робочої інформації гри – у даному випадку зміст історії. Другий драматургічний – полягає у взаємодії персонажів між собою у нашому випадку оповідача, містера Келада, містера і місіс Ремсей. У поданні обізнаності із змістом історії і новостворених стосунків між героями історії як результат дають прекрасну гру, сприятливу атмосферу для розвитку мовленнєвої компетентції.

Зупинимося на впливі на розвиток мовленнєвої активності під час гри, перевага тому чи іншому пласти. Якщо віддати перевагу драматургічному аспекту, тобто якщо гравці захопляться драматургією, то може статися так, що вони прекасно побачать і зрозуміють проблему, але не зможуть її вирішити. Але це не завдасть розвитку мовленнєвого вміня.

Ми вважаємо, що в умовах рольової гри складаються такі обставини, при яких студент, входячи в свою роль, стверджує свою позицію у розмові. Він є вільним у грі, а тому він губить страх перед можливістю зробити помилку. У процесі гри він вчиться говорити і діяти.

Отже рольова гра є одним з засобів мовного спілкування, який розвиває швидке іноземне мовлення. Гра проходячи в аудиторії, як форма контролю забезпечує та підвищує рівень мотивації самостійної роботи студентів. Самостійно опрацювавши мовний матеріал, маючи конкретне завдання студенти здобувають можливість реальної, життєвої мовленнєвої діяльності англійською мовою. Проявляючи при цьому свої творчі здібності здобути та удосконалити в процесі пізнавальної діяльності студентів.

Процес навчання студентів іноземному мовленню під час, якого використовуються методи, що не відірвані від реальних почуттів, переживань, думок, світогляду студентів, а також від зацікавленості професійною діяльністю розвиває мовленнєву діяльність та удосконалює комунікативну компетентність, дає можливість зробити процес навчання досконалим. Такий процес навчання перетворює іноземну мову в засіб спілкування в професійній сфері в тому числі. Зрозуміло, підхід до процесу вивчення іноземної мови, націлений на підвищення рівня мотивації студентів, тобто їх бажання навчатися, досягати успіху у майстерності володіння іноземним мовленням, бути впевненим у перспективі кар'єрного росту.

Список використаних джерел

1. Андрющенко Б.Ф. Методическое обеспечение самостоятельной работы студентов "Наука і освіта 2005". – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – С. 12-14.